

UČITELJI I NASTAVNICI NAJVEĆE ŽRTVE PRORAČUNSKE ŠTEDNJE

Prezentacija Analize kretanja proračunskih plaća od 2007. do 2012. godine)

press-materijal

Pet godina nakon potpisivanja Sporazuma o osnovici plaće u javnim službama i Sporazuma o prosvjetnom dodatku, dvije i pol godine nakon potpisivanja Dodatku Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama ovih su dana predstavnici sedam sindikata javnih službi (svi potpisnici osim predsjednice Sindikata zdravstva i socijalne skrbi) daleko od očiju javnosti potpisali Izmjene i dopune dodatku Sporazumu o osnovici plaće u javnim službama kojim se do travnja 2013. godine zamrzavaju plaće u javnim službama. Što su ovi socijalni sporazumi donijeli zaposlenima u obrazovanju, a napose kakav je njihov učinak na plaće zaposlenih u osnovnom i srednjem školstvu? Što bi trebale poduzeti nove državne i prosvjetne vlasti kako bi se riješio problem zaostajanja prosječnih plaća u osnovnom i srednjem školstvu za prosječnim plaćama u državi, odnosno problem prevelikih razlika između prosječnih plaća u obrazovanju i prosječnih plaća drugim javnim i državnim službama (zdravstvo, socijalna skrb, javna uprava, obrana i socijalno osiguranje)?

Novog će ministra u pogledu potplaćenosti zaposlenih u obrazovanju dočekati situacija slična situaciji koja je dočekala ministra Primorca 2004. godine. Naime, unatoč činjenici da su prosječne plaće u obrazovanju porasle u proteklih 7 godina oko 900 kn, odnosno s 4.500 kn na 5400 kn, to je još uvijek neznatno manje od prosječnih plaća u državi. Ono što daje sasvim nov, daleko objektivniji uvid, među ove podatke proistječe iz usporednog sagledavanja visine plaća zaposlenih u osnovnom i srednjem školstvu s visinom prosječne plaće u državi, ali i prosječne plaće u drugim javnim i državnim službama. Naročito su važni podaci koji se odnose na 2009., 2010 i 2011. godinu. Kroz ovih 30 mjeseci zaposlenima u obrazovanju plaća je trokratno uvećana za prosvjetni dodatak od 2.2% no to se gotovo nikako nije odrazilo na smanjenje zaostajanja plaća zaposlenih u osnovnom i srednjem školstvu za drugim plaćama u državi. Zaposleni u osnovnim školama u petoj godini primanja povišice za tzv. prosvjetni dodatak još uvijek imaju 530 kn, a zaposleni u srednjim školama oko 100 kn manju plaću od prosječne plaće od državi. Slikovito rečeno usporedi li se osnovnoškolski zaposlenik svojom plaćom s plaćom radnika čija je plaća na razini prosječne, onda radnik u osnovnoj školi godišnje primi jednu plaću manje, odnosno radi za 11 umjesto za 12 plaća. Još je i naglašenije zaostajanje za plaćama radnika u drugim državnim i javnim službama. Prosječne plaće radnika u osnovnom školstvu u 2011. godini bile su za 1300 kn mjesečno manje i od prosječnih plaća i u zdravstvu i od prosječnih plaća u upravi, odnosno ako usporedbu napravimo na temelju podatka o godišnjem zaostajanju od otprilike 2 plaće. U godinama krize možemo zaključiti kako su plaće u osnovnom školstvu porasle s 4700 kn na 4850 kn, a u srednjem školstvu s 5.200 na 5.300 kn. Istovremeno je prosječna plaća u državi porasla s 5.300 kn na 5.420 kn. Na kraju možemo doći samo do jednog zaključka. Čak i u situaciji selektivnog povećavanja plaća u obrazovanju, prosječne plaće u osnovnom i srednjem školstvu nastavile su zaostajati za prosječnim plaćama u državi.

Gdje je rješenje? Ima li izlaza iz ove situacije? Sindikat Preporod će novim prosvjetnim vlastima predložiti nekoliko rješenja. **Prvo**, nema ni govora o smanjenju postojećih materijalnih prava, te u proračunu za 2012. godinu treba osigurati dodatnih 15-ak mil. kn za širi krug korisnika prava na uvećanje plaće za 4, 8 i 10 %. U 2013. će po ovom osnovu trebati osigurati dodatnih 40-ak milijuna kn. **Drugo**, potrebno je već u prvoj godini mandata dodatno unaprijediti postojeći sustav napredovanja, odnosno učiniti sve kako bi se barem udvostručio broj promaknutih učitelja i nastavnika. Već bi u 2012. godini umjesto dosadašnjih 40-ak mil. kn trebalo osigurati za ovu namjenu barem 20-ak mil. kn. **Treće**, od 2013. pa na dalje trebalo bi osigurati nastavak primjene redefiniranog Sporazuma o

prosvjetnom dodatku. Trebalo bi ozbiljno razmisliti o rješenju da se radnici u znanosti i visokom školstvu isključe iz primanja prosvjetnog dodatka, te da se ovaj vid povišice plaće s 2.3% poveća barem na 2.5 ili 3 posto. Oko 150 mil. kn godišnje trebalo bi dodatno od 2013. godine osigurati za ovu namjenu. **Učinci ovih rješenja bili bi da se u idućem mandatnom razdoblju anulira zaostajanje prosječnih plaća u osnovnom i srednjem školstvu za prosječnim plaćama u državi te da se značajnije smanji zaostajanje za plaćama u drugim državnim i javnim službama. Svaka nova vlast koja ozbiljno od početka ne shvati ovaj problem bit će osuđena na neuspjeh. Potplaćen i nepravično plaćen radnik ne može biti nositelj bilo kakvih pozitivnih promjena u odgoju i obrazovanju.**